

Наталія Савченко

Кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри педагогіки та освітнього менеджменту Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини

Професійний імідж викладача закладу вищої освіти

Сучасний розвиток світового співтовариства потребує інноваційної освіти, здатної визначити особливу місію людини зберегти цивілізацію для нащадків і саму себе в глобальному просторі. Освіта для сталого розвитку є поняттям значно ширшим, ніж екологічна освіта, оскільки «визначення сталого розвитку включає, окрім екологічної, економічну та соціальну складові й спрямоване на людину та суспільство. Подолання ж екологічної кризи неможливе без подолання гуманітарної й антропологічної криз».

Підготовка викладача закладу вищої освіти, його професійно-особистісний розвиток є сьогодні одним із найважливіших ресурсів, що забезпечує не тільки майбутню успішність навчального закладу, а й економічну та соціальну успішність суспільства загалом. Формування і розвиток професійного іміджу викладача закладу вищої освіти є однією з надзвичайно актуальних складових такої підготовки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Широкого спектру питань, пов'язаних з іміджелогією, торкалися у своїх роботах Гузій Н., Гуревич П., Данильчук Л., Ісаченко В., Калюжний А., Кузін Ф., Мітіна Л., Панасюк А., Перелигіна О., Почепцов Г., Рудницька О., Шепель В. та інші науковці.

Особистісний імідж сучасного викладача залишається однією з малодосліджених проблем, а це є причиною недостатньої уваги до організації системної роботи, спрямованої на формування позитивного професійного іміджу педагога. Окреслимо певні пріоритети, які доцільно враховувати під час навчання у закладі вищої освіти.

Психолого-педагогічна компетентність є основою формування гуманістично орієнтованого мислення педагога, що містить зокрема такі важливі компетенції, як рефлексивна, комунікативна, морально-етична. Наявність цих компетенцій визначає рівень сформованості особистіснопрофесійного іміджу викладача закладу вищої освіти. [2, 45].

Уміння викладача усвідомлено й цілеспрямовано керувати своїм образом, добре усвідомлювати, яке саме враження він справляє на учасників комунікативного процесу, безпосередньо пов'язане з його рефлексивною здатністю аналізувати свої психологічні особливості й за потреби коригувати їх. Рівень розвитку таких рефлексивних компетенцій є важливим критерієм, що визначає фаховість викладача.

Психолого-педагогічна підготовка викладача закладу вищої освіти передбачає формування і розвиток комунікативної компетентності. На думку О. Скворцової, «Комунікативна компетенція, ґрунтуючись на знаннях законів спілкування, психології міжособистісної взаємодії, володіння мовленнєвими вміннями, передбачає наявність соціокультурних, регулятивних і нормативних умінь» [3, 29]. Рівень сформованості цієї компетенції визначає успішність спілкування, уміння педагога добре презентувати себе і створити свій позитивний імідж.

Педагогічна діяльність завжди пов'язана з найрізноманітнішими комунікативними ситуаціями, потребуючи від викладача якостей, що сприяють ефективній міжособистісній взаємодії – емпатії, здатності до рефлексії, гнучкості, товариськості, здатності до співпраці. Такі якості створюють психологічну атмосферу емоційного комфорту, інтелектуальної активності, творчого пошуку, визначають ефективність і доцільність педагогічної взаємодії [4].

Розвинені комунікативні вміння поряд із високим рівнем сформованості морально-етичних компетенцій свідчать про педагогічну культуру, майстерність викладача, який повсякчас налаштований подивитися

на себе «очима студентів», бо відчуває внутрішню мотивацію до вдосконалення свого іміджу.

Вважаємо, що морально-етичні компетенції є неодмінною складовою професійного іміджу конгруентної особистості педагога, цілісного й щирого у своїх почуттях, вчинках, у сприйнятті навколишньої дійсності та у своїх висловлюваннях. [1]. Реформування, розвиток освітньої системи в контексті розбудови нашого суспільства відповідно до пріоритетів сталого розвитку потребує системної уваги до формування іміджу майбутнього викладача вищої школи, розроблення навчальних курсів, спецкурсів. Позитивний імідж педагога вищої школи відкриває шлях до творчої самореалізації фахівця, допомагає підкреслити високий статус професії, а також, підвищуючи авторитет серед студентів, продуктивно впливати на мотивацію до опанування навчальних дисциплін.

Список використаних джерел

1. Роджерс К. Р. Взгляд на психотерапию. Становление человека. – М. : Изд. группа «Прогресс», «Универс», 1994, 480 с.
2. Синягина Н. Ю. Социально-перцептивные характеристики личности педагога: материалы научной сессии, посвящ. 75-летию ак. А. А. Бодалева М.: Луч, 1998, 248 с.
3. Скворцова С. О. Професійно-комунікативна компетентність учителя початкових класів: монографія / С. О. Скворцова, Одеса : Абрикос Компани, 2013, 290 с.
4. Філяніна Н. М. Освіта для сталого розвитку: гуманітарна й екологічна складові / Н. М. Філяніна: Гуманітарний часопис. 2013, № 2. С. 93–99.